АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

АР Мөнхжин ЗГБХН-ийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: АРА-2023/138/-НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Архангай аймаг 2023 он	Дарга,Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа Утас:7033-3141 Цахим хаяг: Baigalmaat@audit.gov.mn Аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар Утас: 7033-2860 Цахим хаяг: Nerguibaatard@audit.gov.mn Аудитор Ч.Анхбаяр Утас: 8511-6555 Цахим хаяг: Ankha964@gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ........3
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ........4
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан........5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан........6
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан........6
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан........9
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан........9
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан........**Error! Bookmark not defined.**
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА........9
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа........11
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин........11
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал........12
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд........12
3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв........12
3.5.3 Нэмэлт төсөв........**Error! Bookmark not defined.**
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН........14
4.1 Ерөнхий зүйл........14
4.2 Материаллаг байдал........14
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт........15
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал........15
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт........15
4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд........**Error! Bookmark not defined.**
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт........15
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал........15
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ........16
5.1 Төлбөрийн акт........**Error! Bookmark not defined.**
5.2 Албан шаардлага........**Error! Bookmark not defined.**
5.3 Зөвлөмж........16
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ........17

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
БГАҮТХ	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж
ЭМЯ	Эрүүл мэндийн яам
ЭМТ	Эрүүл мэндийн төв
ЭМДС	Эрүүл мэндийн даатгалын сан
ЗГБХН	Зарим гишүүд нь бүрэн хариуцлагатай нөхөрлөл

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
65130 Цэцэрлэг, Архангай аймаг
Утас/Факс:976-70333141
И-мэйл: arkhangai@audit.gov.mn

2023.03.15 № 128

танай ____________-ны № ____________-т

АР МӨНХЖИН ЗГБХН-ИЙН
ДАРГА Ж.АРИУНАА ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Ар мөнхжин ЗГБХН-ийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.
Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Т.БАЙГАЛМАА

6517143930
АЮА0052 9001024

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

ДАНС	Үзүүлэлт	ҮЛДЭГДЭЛ	ГҮЙЦЭТГЭЛ
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	121,194,773.80	144,588,202.95
31	МӨНГӨ БА ТҮҮНТЭЙ АДИЛТГАХ ХӨРӨНГӨ	3,361,009.94	45,053,938.05
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	3,361,009.94	45,053,938.05
3121	Төгрөг	3,361,009.94	45,053,938.05
31211	Төрийн сангийн харилцах	3,361,009.94	45,053,938.05
33	АВЛАГА	44,436,974.00	78,274.00
33100	Ажиллагсадтай холбогдсон авлага	78,274.00	78,274.00
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	44,358,700.00	-
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	73,396,789.86	99,455,990.90
351	Түүхий эд материал	17,189,616.00	35,324,134.90
35130	Эм боох материал	17,189,616.00	35,324,134.90
354	Хангамжийн материал	56,207,173.86	64,131,856.00
35410	Бичиг хэргийн материал	5,767,950.00	3,157,090.00
35420	Аж ахуйн материал	48,774,923.86	56,643,700.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	1,180,200.00	2,806,666.00
35440	Түлш шатах тослох материал	455,600.00	-
35470	Бусад хангамжийн материал	28,500.00	1,524,400.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	50,125,137.58	96,329,037.16
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	50,125,137.58	96,329,037.16
392	Биет хөрөнгө	37,067,221.00	83,309,037.16
39201	Барилга, байгууламж	47,692,411.36	47,692,411.36
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(27,548,017.32)	(28,342,890.84)
39203	Авто тээврийн хэрэгсэл	7,600,000.00	52,590,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(7,600,000.00)	(7,600,000.00)
39205	Машин, тоног төхөөрөмж	30,924,772.03	37,633,928.15
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(16,801,440.08)	(20,820,512.42)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	11,798,047.11	11,798,047.11
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(11,535,528.85)	(11,869,774.63)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	3,000,699.23	3,000,699.23
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(463,722.48)	(772,870.80)
393	Биет бус хөрөнгө	13,057,916.58	13,020,000.00
39301	Програм хангамж	286,500.00	286,500.00
39302	Хасагдуулга	(248,583.42)	(286,500.00)

39303	Бусад биет бус хөрөнгө	13,020,000.00	13,020,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	171,319,911.38	240,917,240.11
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨРИЙН ДҮН	-	(0.00)
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	-	(0.00)
413	Өглөг	-	(0.00)
41310	Ажиллагчидтай холбогдсон өглөг	-	(0.00)
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ДҮН	171,319,911.38	240,917,240.11
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	171,319,911.38	240,917,240.11
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /ЗГСан/ орон нутгийн сан	41,024,984.19	41,024,984.19
51101	Өмч: -Төрийн өмч	41,024,984.19	41,024,984.19
512	Хуримтлагдсан үр дүн	108,715,139.43	178,312,468.16
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	108,715,139.43	108,715,139.43
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	69,597,328.73
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	21,579,787.76	21,579,787.76
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ДҮН	171,319,911.38	240,917,240.11

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	782,776,817.80	551,015,411.12
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	376,283,057.80	123,946,221.12
120	Нийтлэг татварын бус орлого	376,283,057.80	123,946,221.12
120004	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	376,283,057.80	-
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	376,283,057.80	-
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан -Бараа материал	-	72,247,065.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан -Үндсэн хөрөнгө	-	51,699,156.12
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	206,693,760.00	84,089,090.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	199,800,000.00	342,980,100.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	67,158,700.00	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчаас төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захи	22,800,000.00	-
131107	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	44,358,700.00	-
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс	139,535,060.00	84,089,090.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас	139,535,060.00	84,089,090.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН (II)	556,355,469.06	481,418,082.39
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	556,355,469.06	481,418,082.39
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	501,530,469.06	467,336,082.39
2101	Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	172,616,002.35	245,305,039.04
210101	Цалин	172,616,002.35	245,305,039.04

2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	16,357,681.58	64,653,230.37
210201	Тэтгэврийн даатгалын шимтгэл	13,146,564.98	64,547,611.37
210202	Тэтгэмжийн даатгалын шимтгэл	3,211,116.60	105,619.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	8,660,479.34	7,681,326.89
210301	Гэрэл цахилгааны зардал	1,300,479.34	1,122,326.89
210302	Түлш, халаалтын зардал	7,360,000.00	6,559,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	11,112,459.79	37,434,510.45
210401	Бичиг хэргийн материал	3,005,510.00	6,885,660.00
210402	Тээвэр, шатахууны зардал	1,122,685.00	3,332,833.00
210403	Шуудан холбоо интернетийн төлбөр	1,678,973.70	2,726,747.59
210405	Хог хаягдал устгах, цэвэрлэх	48,000.00	390,000.00
210406	Бага үнэ түргэн элэгдэл зүйлс	806,000.00	3,588,500.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	4,451,291.09	20,510,769.86
2105	Нормативт зардал	280,311,913.00	88,867,324.10
210501	Эм	280,311,913.00	87,967,324.10
210502	Хоол	-	900,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	48,000.00	1,252,400.00
210702	Дотоод томилолтын зардал	48,000.00	1,252,400.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамж	12,423,933.00	16,646,995.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	12,245,329.00	13,771,720.00
210803	Даатгалын үйлчилгээний төлбөр	-	121,275.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	89,504.00	44,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	89,100.00	-
210806	Мэдээллийн технологийн үйлчилгээний хөлс	-	2,710,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	5,495,256.54
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	-	5,495,256.54
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	54,825,000.00	14,082,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	54,825,000.00	14,082,000.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	-	162,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж шагнал урамшуулал	54,825,000.00	13,920,000.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III=I-II)	226,421,348.74	69,597,328.73
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	129,640,508.66	-
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	129,640,508.66	-
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (VI=IV-V)	(129,640,508.66)	-
5	НИЙТ ҮР ДҮН (VII=III+VI)	96,780,840.08	69,597,328.73

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

ДАНС	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	362,135,060.00	471,427,890.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	362,135,060.00	471,427,890.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	199,800,000.00	342,980,100.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	22,800,000.00	44,358,700.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчаас төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захи	22,800,000.00	-
131107	Урьд оны үлдэгдэлээс санхүүжих - Нэмэлт	-	44,358,700.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	139,535,060.00	84,089,090.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	139,535,060.00	84,089,090.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (II)	358,707,341.06	429,734,961.89
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	358,707,341.06	429,734,961.89
210	БАРАА АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	303,672,341.06	417,192,961.89
2101	Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	165,079,088.78	245,305,039.04
210101	Үндсэн цалин	165,079,088.78	245,305,039.04
2102	Ажил олгочоос нийгтийн даатгалд төлөх шимтгэл	23,684,595.15	64,653,230.37
210201	Тэтгэврийн даатгалын шимтгэл	20,473,478.55	64,547,611.37
210202	Тэтгэмжийн даатгалын шимтгэл	3,211,116.60	105,619.00
2103	Байр ашиглалтай холбоотой тогтмол зардал	8,660,479.34	7,172,326.89
210301	Гэрэл цахилгааны зардал	1,300,479.34	1,122,326.89
210302	Түлш, халаалтын зардал	7,360,000.00	6,050,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	52,023,469.79	48,638,031.59
210401	Бичиг хэрэг	4,063,480.00	6,084,900.00
210402	Тээвэр, шатахуун	1,337,785.00	3,077,233.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,678,973.70	2,726,747.59
210404	Ном, хэвлэл	100,000.00	-
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	48,000.00	390,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	-	6,211,876.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	44,795,231.09	30,147,275.00
2105	Нормативт зардал	50,782,775.00	36,676,778.00
210501	Эм бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	49,952,775.00	33,786,778.00
210502	Хоол, хүнс	-	2,220,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	830,000.00	670,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	-	976,000.00
210601	Багаж техник хэрэгсэл	-	476,000.00

210604	Урсгал засвар	-	500,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	48,000.00	1,252,400.00
210702	Дотоод албан томилолт	48,000.00	1,252,400.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	3,393,933.00	12,519,156.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамж	3,215,329.00	7,668,741.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	-	121,275.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	89,504.00	66,640.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	89,100.00	-
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	-	4,662,500.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	55,035,000.00	12,542,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	55,035,000.00	12,542,000.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	-	3,168,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж шагнал урамшуулал	55,035,000.00	9,374,000.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	3,427,718.94	41,692,928.11
	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-	-
	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-	-
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	3,427,718.94	41,692,928.11
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	3,361,009.94
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	3,366,518.94	45,053,938.05

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

КОД	ҮЗҮҮЛЭЛТ	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
D01	2021 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	41024984.2	21579787.8	108715139	171319911
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0	0	0	0
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	0	0	0	0
D08	Тайлант үеийн үр дүн /Цэвэр ашиг алдагдал/	0	0	69597328.7	69597328.7
D09	2022 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	41024984.2	21579787.8	178312468	240917240

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

ДАНС	ҮЗҮҮЛЭЛТ	ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	ГҮЙЦЭТГЭЛ	Дүн	Хувь
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	3,361,009.94	(3,361,009.94)	-
2	I. НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	-	429,734,961.89	(429,734,961.89)	-
21	УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН	-	429,734,961.89	(429,734,961.89)	-

210	Бараа, үйлчилгээний зардал	-	417,192,961.89	(417,192,961.89)	-
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	-	245,305,039.04	(245,305,039.04)	-
210101	Үндсэн цалин	-	245,305,039.04	(245,305,039.04)	-
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	-	64,653,230.37	(64,653,230.37)	-
210201	Тэтгэврийн даатгал	-	64,547,611.37	(64,547,611.37)	-
210202	Тэтгэмжийн даатгал	-	105,619.00	(105,619.00)	-
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	-	7,172,326.89	(7,172,326.89)	-
210301	Гэрэл цахилгаан	-	1,122,326.89	(1,122,326.89)	-
210302	Түлш, халаалт	-	6,050,000.00	(6,050,000.00)	-
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	-	48,638,031.59	(48,638,031.59)	-
210401	Бичиг хэрэг	-	6,084,900.00	(6,084,900.00)	-
210402	Тээвэр (шатахуун)	-	3,077,233.00	(3,077,233.00)	-
210403	Шуудан холбоо, интернэтийн төлбөр	-	2,726,747.59	(2,726,747.59)	-
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	-	390,000.00	(390,000.00)	-
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, аж ахуйн эд зүйлс	-	6,211,876.00	(6,211,876.00)	-
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	-	30,147,275.00	(30,147,275.00)	-
2105	Нормативт зардал	-	36,676,778.00	(36,676,778.00)	-
210501	Эм бэлдмэл, эмнэлэгийн хэрэгсэл	-	33,786,778.00	(33,786,778.00)	-
210502	Хоол, хүнс	-	2,220,000.00	(2,220,000.00)	-
210503	Нормын хувцас зөөлөн эдлэл	-	670,000.00	(670,000.00)	-
2106	Эд хогшил худалдан авах	-	976,000.00	(976,000.00)	-
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	-	476,000.00	(476,000.00)	-
210604	Урсгал засвар	-	500,000.00	(500,000.00)	-
2107	Томилолт, зочны зардал	-	1,252,400.00	(1,252,400.00)	-
210702	Дотоод албан томилолт	-	1,252,400.00	(1,252,400.00)	-
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр	-	12,519,156.00	(12,519,156.00)	-
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	-	7,668,741.00	(7,668,741.00)	-
210803	Даатгалын үйлчилгээ	-	121,275.00	(121,275.00)	-
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	-	66,640.00	(66,640.00)	-
210806	Мэдээллийн технологийн зардал	-	4,662,500.00	(4,662,500.00)	-
	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	-	12,542,000.00	(12,542,000.00)	-
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	12,542,000.00	(12,542,000.00)	-
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	-	3,168,000.00	(3,168,000.00)	-
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж урамшуулал	-	9,374,000.00	(9,374,000.00)	-
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	356,563,500.00	426,589,190.00	(70,025,690.00)	119.64

1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	356,563,500.00	342,980,100.00	13,583,400.00	96.19
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	356,563,500.00	342,980,100.00	13,583,400.00	96.19
1340	НД-ЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	-	83,609,090.00	(83,609,090.00)	-
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	-	83,609,090.00	(83,609,090.00)	-
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	3,361,009.94	(3,361,009.94)	-
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	45,053,938.05	(45,053,938.05)	-
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	-	-	-	-
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	-	-	-	-
62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	19.00	19.00	-	100.00
620001	Удирдах ажилтан	1.00	1.00	-	100.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	15.00	15.00	-	100.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	3.00	3.00	-	100.00
63	СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО /жилийн дунджаар/	-	-	-	-
64	ЭМЧЛҮҮЛЭГСЭДИЙН ТОО	-	-	-	-

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Тус байгууллага нь Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйл “Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх байгууллагын чиг үүрэг” 16.1.Энэ хуулийн 15 дугаар зүйлд заасан байгууллагын гүйцэтгэх чиг үүргийг Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний тухай хууль, болон нөхөрлөлийн тухай хуулийн 27 дугаар зүйл “Зарим гишүүд нь бүрэн хариуцлагатай нөхөрлөл”, 28 дугаар зүйл “Зарим гишүүд нь бүрэн хариуцлагатай нөхөрлөлийн онцлог”-д заасны дагуу зохион байгуулна.
Тайлант онд АР-Мөнхжин ЗГБХН нь “Бид ерөнхий мэргэжлийн тусламжийг ёс зүй, хариуцлагад суурилан үйлчлүүлэгчийн эрэлт хэрэгцээнд нийцүүлэн хүртээмжтэй тэгш үзүүлнэ” гэсэн зорилготойгоор удирдах 1, гүйцэтгэх 12, үйлчлэх 3 нийт 16, ажилтантай ажилласан байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Ар Мөнхжин ЗГБХН нь ЭМЯ-ны харьяа төсвийн байгууллага бөгөөд үйл ажиллагаагаа Монгол Улсад мөрдөгдөж байгаа хууль эрх зүйн хүрээнд явуулж байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрдөх хууль, тогтоомж, бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2022 оны төсвийн хууль -2021.11.12
- Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль -2022.04.29
- “Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай” ЗГ-ын 2022.05.25-ны 203 дугаар тогтоол
- “Үйлчилгээний албан тушаал эрхэлдэг төрийн албан хаагчийн цалингийн доод хэмжээг тогтоох тухай” ЗГ-ын 2022.03.09-ны 107 дугаар тогтоол
- “Эрүүл мэндийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан тушаалын цалингийн доод хэмжээг 1 дүгээр хавсралт
- Эрүүл мэндийн даатгалын үндэсний зөвлөлийн 2022 оны “Төлбөрийн хэмжээ, төлбөрийн арга, журам шинэчлэн батлах тухай” 01 дүгээр тогтоол
- Эрүүл мэндийн сайдын 2022 оны А/139 дүгээр “Журам батлах тухай” тушаал,
- “Багц, төлбөрийн хэмжээ, журам батлах тухай” 06 дугаар тогтоол,

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэхэд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Тайлант онд аймгийн Санхүүгийн хяналт, аудитын албанаас шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтэд хяналт хийгдээгүй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитороос шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Ар- Мөнхжин ЗГБХН-ийн 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлсөн, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус Ар Мөнхжин ЗГБХН нь ЭМЯ-аас 2010 онд боловсруулан эрүүл мэндийн салбаруудад мөрдөгдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичигийг мөрдөн ажилладаг ба тус бодлогын баримт бичиг нь холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцүүлэн өөрчлөлтийг хийлгээгүй тул нийцэхгүй байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Ар Мөнхжин ЗГБХН-ийн 2022 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн бөгөөд тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх Оноос 69,597.3 мянган төгрөгөөр буюу 1,02 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт *Мянган төгрөгөөр*

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	3361,0	45053,9	41692,9
Авлага	78,3	78,3	0
Бараа материал	73,396.8	99,456.0	(26,059.2)
Үндсэн хөрөнгө	50,125.1	96,329.0	46,203.9
Нийт хөрөнгө	**171,319.9**	**240,917.2**	**69,597,3**
Өр төлбөр	-	-	-
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	**41,024.9**	**41,024.9**	**0**
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	**171,319.9**	**240,917.2**	**69,597,3**

Хүснэгтээс харахад, өмнөх оны үзүүлэлтээс нөлөө бухий дараах өөрчлөлтүүд гарсан байна. Үүнд:

- Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 3361.0 мянган төгрөг, 41692,9 мянган төгрөгөөр өсөж, 45,053,9 мянган төгрөгийн эцсийн үлдэгдэлтэй байна.
- Авлагын эхний үлдэгдэл 78,3 мянган төгрөг, урьд оны авлага 78,3 мянган төгрөгөөр өсөлт бууралтгүй байна.
- Бараа материалын үлдэгдэл өмнөх оноос 26,059.2 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Бараа материалын данс нь 73,396.7 мянган төгрөгийн эхний үлдэгдэлтэй ба тайлант онд төсвийн хөрөнгөөр худалдан авсан 69,647.9 мянган төгрөг, үнэ төлбөргүй хүлээн авсан

72,247.0 мянган төгрөг нийт 141,895.0 мянган төгрөгөөр нэмэгдэж, тайлант онд зарцуулсан 110,814.9 мянган төгрөг, акталсан 5,020.8нийт 115,835.8 мянган төгрөгөөр хасагдаж, эцсийн үлдэгдэл 99,456.0 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

- Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл өмнөх оноос 46,203.9мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Үндсэн хөрөнгө данс нь 50,125.1 мянган төгрөгийн эхний үлдэгдэлтэй ба тайлант онд үнэ төлбөргүй хүлээн авсан 51,699.2 мянган төгрөг, төсвийн тайлант хугацаанд байгуулсан элэгдэл 64,197.3 мянган төгрөг, 96,329.0 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

Ар мөнхжин ЗГБХН нь 2022 онд ЭМЯ-аас 51,699.2 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгө эмнэлгийн тоног төхөөрөмж, 72,247.1 мянган төгрөгийн бараа материал эм, эмнэлгийн хэрэгслийг үнэ төлбөргүй хандиваар хүлээн авч тайлагнасан байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг , улсын төсвөөс /эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 356,563.5 мянган төгрөг, нийт зарлагыг 356,563.5 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн төслийн санал 391,260.2 мянган төгрөгийг өсгөж зардлыг 356,563.5 мянган төгрөгөөр хянаж баталжээ.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх хөтөлбөрийн арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 342,980.1 мянган төгрөгийг улсын төсөв, Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжилт авч, 83,609.1 мянган төгрөгийн эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжилт 45,053.9 мянган төгрөгийн мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй, байна. 70,025.7 мянган төгрөгөөр илүү санхүүэилт авсан нь ковидын үеийн гүйцэтгэлийн санхүүжилттэй холбоотой байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл төгрөгөөр

№	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
1.1	81603-Үндсэн мэргэжлийн тусламж үйлчилгээ	356,563.5	426,589.2	-70,025.7	

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана” гэж заасны дагуу Архангай аймгийн Ар- Манал ЗГБХН-ийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч байгууллагаас, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн байгууллагын үйл ажиллагаа, бүртгэл тайлагналыг сайжруулах зөвлөмжийг тусгасан болно.

Аудитыг “Бизкон аудит” ХХК Архангай аймаг дахь салбарын аудитор Д.Должинсүрэн, Ц.Отгон-Оюун нар гүйцэтгэж, арга зүйгээр хангах, удирдан зохион байгуулж үе шатны хяналтыг салбарын захирал, аудитор Ч.Анхбаяр нар гүйцэтгэн, Архангай аймаг дахь Төрийн аудитын газраас арга зүйгээр хангах, үе шатны хяналтыг аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар, удирдан зохион байгуулж үе шатны хяналтыг Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа нар хэрэгжүүлсэн. Ар- Манал ЗГБХН-ийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төрийн аудитын газарт 2023 оны 01 дүгээр сарын 24-ны өдрийн 04 тоот албан бичгээр ирүүлсэн байна.

Аудитын дүгнэлт гаргах хугацаанд нягтлан бодогч нь эмнэлэгт хэвтсэн гэх шалтгаанаар тайлантай холбоотой нэмэлт материал, мэдээлэл , тодруулгыг шалгах боломжгүй болгосон, санхүүгийн тайланд 181,644.8 мянган төгрөгийн алдаа[1] илэрснийг залруулга хийхэд хугацаа их зарцууллаа.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2022 оны батлагдсан төсвийг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг дунд гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшнийг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2022 оны батлагдсан төсөв 356,563.5 мянган төгрөгөөс 1 хувиар буюу 3,565.6 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 75 хувиар буюу 2,674.2 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг хянаж үзээд шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзлээ.

1

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Тайлант онд Монгол Улсын Их Хурлаас Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг 2022 оны 04 дүгээр сарын 29-нд баталж, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллах эрх бүхий байгууллага нь төрийн аудитын байгууллага байна гэж заасан. Үүний дагуу “Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтэд хяналт тавих бодлого, чиглэл”-ийг МУЕА-ын 2022 оны 07 дугаар сарын 19-ны өдрийн А/59 дүгээр тушаалаар, “Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтэд хяналт тавих, чиглэлийг хэрэгжүүлэх заавар”-ыг МУЕА-ын 2022 оны 11 дүгээр сарын 25-ны А/89 дүгээр тушаалаар баталж, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хянаж ажилласан болно.

Үүнтэй холбоотойгоор тус байгууллага нь бүтэц орон тоог нэмэгдүүлэхгүй байх, үр дүнгийн урамшууллыг жилд нэг удаа олгох, зарцуулагдаагүй хөрөнгийн зардлыг хэмнэх арга хэмжээг авч ажилласан байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант онд шилэн дансны цахим системд бүртгүүлэх арга хэмжээ аваагүй, шилэн дансанд мэдээлэл байршуулаагүй байна.Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1-т "Доор дурдсан байгууллага, түүний эд хөрөнгө захиран зарцуулах эрх бүхий албан тушаалтан энэ хуулийн үйлчлэлд хамаарна", 3.1.1-т "Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд", 5.1.Байгууллага нь шилэн дансны мэдээллийг өөрийн цахим хуудсаар хүргэх бөгөөд цахим хуудас нь дараах шаардлагыг хангасан байна" 5.1.1-т "Шилэн дансны бие даасан цэстэй байх" гэсэн заалтуудыг зөрчсөн байна.6.1-т "Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага, албан тушаалтан дараах мэдээллийг тогтмол мэдээлнэ" гэсэн заалтуудыг зөрчсөн байна.

<u>Шийдвэрлэсэн нь</u>:Зөрчлийг арилгуулах, таслан зогсоох албан шаардлага хүргүүлэх

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Завсрын аудитаар тус байгууллагын 2022 оны санхүүгийн тайлангийн аудитын урьдчилсан болон төлөвлөх шатны ажлыг 2022.10.13-2022.12.18-ны хооронд хийж гүйцэтгэсэн.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх жилд түүвэрт хамрагдсан байна.

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Бараа материал, үндсэн хөрөнгийн бүртгэл, биет тооллого хийх, эм эмнэлгийн хэрэгслийн бараа материалын худалдан авалтыг шалгах нь зүйтэй байна.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар 181,644.8 мянган төгрөгийн алдаа[2] илэрснийг 2,093.0 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн тайлант жилийн элэгдлийг нэмж байгуулж бүртгэсэн, 72,247.1 мянган төгрөгийн үнэ төлбөргүй хүлээн авсан бараа материал, 51,699.2 мянган төгрөгийн үнэ төлбөргүй хүлээн авсан үндсэн хөрөнгийг үр дүнгийн тайланд задалж бүртгүүлсэн, 55,605.5 мянган төгрөгийн үнэ төлбөргүй хүлээн авсан бараа материал эмийг 210501-ийн эмийн зардлаар тайлагнаж залруулсан.

Нийт 49,988.2 мянган төгрөгийн зөрчил[3] илэрснээс 49,988.2 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага, 1 зөвлөмж хүргүүллээ.

5.1 Албан шаардлага

5.1.1 Худалдан авсан 49,988.2 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг аж ахуйн бараа материалын дансанд бүртгэсэн зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1. "Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно”, УСНББОУС 17-д "Үндсэн хөрөнгийн зүйлийг дараах тохиолдолд хөрөнгө хэмээн хүлээн зөвшөөрнө.
• хөрөнгөнд холбогдох эдийн засгийн ирээдүйн өгөөж буюу үйлчилгээний чадавхийг тухайн байгууллага хүртэх магадлалтай ба
• хөрөнгийн өртөг эсвэл бодит үнэ цэнийг найдвартай үнэлэх боломжтой. гэсэн заалттай нийцээгүй байна" гэж заасныг зөрчсөн байна.
<u>*Шийдвэрлэсэн нь*</u>: Зөрчлийг давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүллээ.

5.2 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

5.2.1.Цалингийн тооцоолол, нягтлан бодох бүртгэлийн бичилттэй холбоотой асуудал

<u>*Илрүүлэлт*</u>: Тооцоолсон цалин болон суутгалууд, гарт олгох цалингийн журналын бичилтийг цалингийн тооцооны хүснэгтээс НДШ, ХХОАТ, ҮЭ, хамтын сан, урьдчилгаа болон бусад суутгал, гарт олгох дүн зэрэг гүйлгээнүүдийг тооцооны дансаар дамжуулахгүйгээр цалин, НДШ-ийн зардлын дансанд шууд бичилт хийсэн байна.

Энэ нь Сангийн сайдын 2006 оны 11 сарын 27-ны 388 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-ын 3.6, 3.7, 3.8, 3.9-д заасныг хэрэгжүүлээгүй байна.

<u>*Өгсөн зөвлөмж*</u>: Сангийн сайдын 2006 оны 11 сарын 27-ны 388 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-ын 3.6, 3.7, 3.8, 3.9-д заасан заалтыг мөрдөж холбогдох арга хэмжээг авч ажиллах

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 06 дугаар сарын 10 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

2

3 Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Ар-Манал ЗГБХН	3	181,644.8					3	181,644.8				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Ар-Манал ЗГБХН	2	49988.2			1	49988.2	1	0			-	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Ар-Манал ЗГБХН	1	0			1	0	-	-

АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Ар Манал ЗГБХН-ийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: АРА-2023/138/-НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Архангай аймаг 2023 он	Дарга,Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа Утас:7033-3141 Цахим хаяг: Baigalmaat@audit.gov.mn Аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар Утас: 7033-2860 Цахим хаяг: Nerguibaatard@audit.gov.mn Аудитор Ч.Анхбаяр Утас: 8511-6555 Цахим хаяг: Ankha964@gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ 3

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ 4

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан 5

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан 6

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан 6

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан 9

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан 9

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан .... **Error! Bookmark not defined.**

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА 9

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа 11

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин 11

Ихтамир сумын ЕБС нь аймгийн, БШУЯ-ны харьяа төсвийн байгууллага бөгөөд үйл ажиллагаагаа Монгол Улсад мөрдөгдөж байгаа хууль эрх зүйн хүрээнд явуулж байна. 11

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал 11

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд 12

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв 12

3.5.3 Нэмэлт төсөв .... **Error! Bookmark not defined.**

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН 14

4.1 Ерөнхий зүйл 14

4.2 Материаллаг байдал 14

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт 15

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал 15

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт 15

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд .... **Error! Bookmark not defined.**

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт 15

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал 15

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ 17

5.1 Төлбөрийн акт 17

5.2 Албан шаардлага .... **Error! Bookmark not defined.**

5.3 Зөвлөмж 17

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ 18

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
БГАҮТХ	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж
ЭМЯ	Эрүүл мэндийн яам
ЭМТ	Эрүүл мэндийн төв
ЭМДС	Эрүүл мэндийн даатгалын сан
ЗГБХН	Зарим гишүүд нь бүрэн хариуцлагатай нөхөрлөл

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
65130 Цэцэрлэг, Архангай аймаг
Утас/Факс:976-70333141
И-мэйл: arkhangai@audit.gov.mn

2023.03.15 № 125
танай ______________-ны № ______________-т

АР МАНАЛ ЗГБХН-ИЙН
ДАРГА А.ШИРМЭЭ ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Архангай аймгийн Ар-Манал ЗГБХН-ийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол Архангай аймгийн Ар-Манал ЗГБХН-ийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно. Үүнд:

1. Ажилчдад олгосон урамшуулал тэтгэмжээс 4189.0 мянган төгрөгийн хүн амын орлогын албан татварыг суутгаж, төсөвт төвлөрүүлээгүй
2. Төсөв хөрөнгөөр худалдан авсан 41975.0 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг аж ахуйн бараа материалын дансанд бүртгэсэн .

Дээрх зөрчлүүд нь Татварын ерөнхий хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, УСНББОУС 17-г зөрчсөн бөгөөд, бидний тооцсон материаллаг байдлын хэмжээнээс хэтэрсэн, аудитын "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх болович үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Т.БАЙГАЛМАА

6517143920
АЮА0052 9001034

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

ДАНС	Үзүүлэлт	ҮЛДЭГДЭЛ	ГҮЙЦЭТГЭЛ
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	66,139,335.08	72,309,149.12
31	МӨНГӨ БА ТҮҮНТЭЙ АДИЛТГАХ ХӨРӨНГӨ	419,315.08	2,984,245.29
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	419,315.08	2,984,245.29
3121	Төгрөг	419,315.08	2,984,245.29
31211	Төрийн сангийн харилцах	419,315.08	2,984,245.29
33	АВЛАГА	35,547,940.00	-
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	35,547,940.00	-
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	30,172,080.00	69,324,903.83
351	Түүхий эд материал	2,737,545.00	38,622,936.83
35130	Эм боох материал	2,737,545.00	38,622,936.83
354	Хангамжийн материал	27,434,535.00	30,701,967.00
35410	Бичиг хэргийн материал	1,776,020.00	1,570,420.00
35420	Аж ахуйн материал	23,328,515.00	27,006,547.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	-	420,000.00
35440	Түлш шатах тослох материал	2,204,000.00	1,100,000.00
35470	Бусад хангамжийн материал	126,000.00	605,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	33,570,312.66	35,992,485.77
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	33,570,312.66	35,992,485.77
392	Биет хөрөнгө	27,786,312.66	30,208,485.77
39201	Барилга, байгууламж	21,496,508.09	21,496,508.09
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(9,896,704.89)	(10,225,123.75)
39205	Машин, тоног төхөөрөмж	37,962,146.96	44,447,174.96
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(22,546,725.88)	(26,180,185.98)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	4,163,293.78	4,163,293.78
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(4,163,293.78)	(4,163,293.78)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	991,399.50	991,399.50
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(220,311.12)	(321,287.05)
393	Биет бус хөрөнгө	5,784,000.00	5,784,000.00
39301	Програм хангамж	180,000.00	180,000.00
39302	Хасагдуулга	(180,000.00)	(180,000.00)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	5,784,000.00	5,784,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	99,709,647.74	108,301,634.89
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨРИЙН ДҮН	12,927,530.00	-

41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	12,927,530.00	-
413	Өглөг	12,927,530.00	-
4136	Бусад өглөг	12,927,530.00	-
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	12,927,530.00	-
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ДҮН	86,782,117.74	108,301,634.89
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	86,782,117.74	108,301,634.89
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /ЗГСан/ орон нутгийн сан	34,535,140.61	34,535,140.61
51101	Өмч: -Төрийн өмч	34,535,140.61	34,535,140.61
512	Хуримтлагдсан үр дүн	44,740,725.73	66,260,242.88
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	44,740,725.73	44,740,725.73
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	21,519,517.15
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	7,506,251.40	7,506,251.40
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ДҮН	99,709,647.74	108,301,634.89

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	708,335,469.52	376,904,681.03
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	365,920,539.52	79,061,031.03
120	Нийтлэг татварын бус орлого	365,920,539.52	79,061,031.03
120004	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	365,920,539.52	-
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	365,920,539.52	-
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-Үндсэн хөрөнгө	-	6,485,028.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-Бараа материал	-	72,576,003.03
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	188,157,330.00	63,837,390.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	5,000,000.00	-
131002	Засгийн газрын, Засаг даргын нөөц хөрөнгийн санхүүжилт	5,000,000.00	-
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	154,257,600.00	234,006,260.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	53,747,940.00	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчаас төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захи	18,200,000.00	-
131107	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	35,547,940.00	-
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс	129,409,390.00	63,837,390.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас	129,409,390.00	63,837,390.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН (II)	360,161,286.59	355,385,163.88
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	360,161,286.59	355,385,163.88
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	289,233,786.59	316,914,366.94
2101	Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	155,766,748.19	145,585,365.58
210101	Цалин	155,766,748.19	145,585,365.58
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	10,144,821.35	37,461,873.55
210201	Тэтгэврийн даатгалын шимтгэл	10,144,821.35	37,461,873.55
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	5,279,891.96	8,401,186.37

210301	Гэрэл цахилгааны зардал	635,891.96	481,186.37
210302	Түлш, халаалтын зардал	4,644,000.00	7,920,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	11,963,620.00	20,763,540.35
210401	Бичиг хэргийн материал	1,989,420.00	5,248,900.00
210402	Тээвэр, шатахууны зардал	3,015,900.00	6,095,250.00
210403	Шуудан холбоо интернетийн төлбөр	594,400.00	1,373,940.35
210405	Хог хаягдал устгах, цэвэрлэх	48,000.00	300,000.00
210406	Бага үнэ түргэн элэгдэл зүйлс	-	1,000,000.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	6,315,900.00	6,745,450.00
2105	Нормативт зардал	99,523,204.40	91,424,926.20
210501	Эм	99,523,204.40	91,424,926.20
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	-	1,400,000.00
210604	Урсгал засвар	-	1,400,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	-	400,400.00
210702	Дотоод томилолтын зардал	-	400,400.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,550,104.42	7,414,220.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,550,104.42	7,414,220.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	4,005,396.27	4,062,854.89
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	4,005,396.27	4,062,854.89
212	ТАТААС	-	393,796.94
2122	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	-	393,796.94
212201	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	-	393,796.94
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	70,927,500.00	38,077,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	70,927,500.00	38,077,000.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	-	11,020,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж шагнал урамшуулал	70,927,500.00	27,057,000.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III=I-II)	348,174,182.93	21,519,517.15
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	300,726,228.98	-
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	300,726,228.98	-
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (VI=IV-V)	(300,726,228.98)	-
5	НИЙТ ҮР ДҮН (VII=III+VI)	47,447,953.95	21,519,517.15

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

ДАНС	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	306,866,990.00	333,391,590.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	306,866,990.00	333,391,590.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	5,000,000.00	-
131002	Засгын газрын, Засаг даргын нөөц хөрөнгийн санхүүжилт	5,000,000.00	-
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	154,257,600.00	234,006,260.00

1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	18,200,000.00	35,547,940.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчаас төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захи	18,200,000.00	-
131107	Урьд оны үлдэгдэлээс санхүүжих - Нэмэлт	-	35,547,940.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	129,409,390.00	63,837,390.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	129,409,390.00	63,837,390.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (II)	306,447,674.92	330,826,659.79
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	306,447,674.92	330,826,659.79
210	БАРАА АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	235,520,174.92	293,025,862.85
2101	Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	153,186,620.19	148,492,133.58
210101	Үндсэн цалин	153,186,620.19	148,492,133.58
2102	Ажил олгочоос нийгтийн даатгалд төлөх шимтгэл	12,724,949.35	34,955,105.55
210201	Тэтгэврийн даатгалын шимтгэл	12,724,949.35	34,955,105.55
2103	Байр ашиглалтай холбоотой тогтмол зардал	5,909,891.96	8,047,186.37
210301	Гэрэл цахилгааны зардал	635,891.96	481,186.37
210302	Түлш, халаалтын зардал	5,274,000.00	7,566,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	32,326,520.00	22,592,990.35
210401	Бичиг хэрэг	3,710,420.00	5,450,400.00
210402	Тээвэр, шатахуун	3,789,900.00	5,321,250.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	594,400.00	1,373,940.35
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	48,000.00	300,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	274,000.00	2,021,200.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	23,909,800.00	8,126,200.00
2105	Нормативт зардал	29,270,089.00	69,303,827.00
210501	Эм бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	29,270,089.00	68,498,827.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	-	805,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	-	1,780,000.00
210601	Багаж техник хэрэгсэл	-	380,000.00
210604	Урсгал засвар	-	1,400,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	-	400,400.00
210702	Дотоод албан томилолт	-	400,400.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,102,104.42	7,454,220.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,102,104.42	7,454,220.00
212	ТАТААС	-	393,796.94
2122	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	-	393,796.94
212201	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	-	393,796.94

213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	70,927,500.00	37,407,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	70,927,500.00	37,407,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж шагнал урамшуулал	70,927,500.00	37,407,000.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	419,315.08	2,564,930.21
	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-	-
	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-	-
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	419,315.08	2,564,930.21
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	(0.00)	419,315.08
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	419,315.08	2,984,245.29

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

КОД	ҮЗҮҮЛЭЛТ	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
D01	2021 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	34,535,140.61	7,506,251.4	44,740,725.73	86,782,117.74
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0	0	0	0.0
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	34,535,140.61	7,506,251.4	44,740,725.73	86,782,117.74
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	0	0	0	0.0
D08	Тайлант үеийн үр дүн /Цэвэр ашиг алдагдал/	0	0	21,519,517.15	21,519,517.15
D09	2022 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	34,535,140.61	7,506,251.4	66,260,242.88	108,301,634.89

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

ДАНС	ҮЗҮҮЛЭЛТ	ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	ГҮЙЦЭТГЭЛ	Дүн	Хувь
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	419,315.08	(419,315.08)	-
2	I. НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	-	329,016,862.85	(329,016,862.85)	-
21	УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН	-	329,016,862.85	(329,016,862.85)	-
210	Бараа, үйлчилгээний зардал	-	291,002,562.85	(291,002,562.85)	-
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	-	148,492,133.58	(148,492,133.58)	-
210101	Үндсэн цалин	-	148,492,133.58	(148,492,133.58)	-
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	-	34,955,105.55	(34,955,105.55)	-
210201	Тэтгэврийн даатгал	-	34,955,105.55	(34,955,105.55)	-
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	-	8,047,186.37	(8,047,186.37)	-
210301	Гэрэл цахилгаан	-	481,186.37	(481,186.37)	-
210302	Түлш, халаалт	-	7,566,000.00	(7,566,000.00)	-
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	-	22,356,990.35	(22,356,990.35)	-

210401	Бичиг хэрэг	-	5,450,400.00	(5,450,400.00)	-
210402	Тээвэр (шатахуун)	-	5,321,250.00	(5,321,250.00)	-
210403	Шуудан холбоо, интернэтийн төлбөр	-	1,373,940.35	(1,373,940.35)	-
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	-	300,000.00	(300,000.00)	-
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, аж ахуйн эд зүйлс	-	2,021,200.00	(2,021,200.00)	-
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	-	7,890,200.00	(7,890,200.00)	-
2105	Нормативт зардал	-	68,003,827.00	(68,003,827.00)	-
210501	Эм бэлдмэл, эмнэлэгийн хэрэгсэл	-	67,198,827.00	(67,198,827.00)	-
210503	Нормын хувцас зөөлөн эдлэл	-	805,000.00	(805,000.00)	-
2106	Эд хогшил худалдан авах	-	1,780,000.00	(1,780,000.00)	-
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	-	380,000.00	(380,000.00)	-
210604	Урсгал засвар	-	1,400,000.00	(1,400,000.00)	-
2107	Томилолт, зочны зардал	-	400,400.00	(400,400.00)	-
210702	Дотоод албан томилолт	-	400,400.00	(400,400.00)	-
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр	-	6,966,920.00	(6,966,920.00)	-
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	-	6,966,920.00	(6,966,920.00)	-
212	ТАТААС	-	120,000.00	(120,000.00)	-
2122	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	-	120,000.00	(120,000.00)	-
212201	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	-	120,000.00	(120,000.00)	-
	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	-	37,894,300.00	(37,894,300.00)	-
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	37,894,300.00	(37,894,300.00)	-
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	-	11,336,000.00	(11,336,000.00)	-
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж урамшуулал	-	26,558,300.00	(26,558,300.00)	-
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	243,273,900.00	297,843,650.00	(54,569,750.00)	122.43
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	243,273,900.00	234,006,260.00	9,267,640.00	96.19
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	243,273,900.00	234,006,260.00	9,267,640.00	96.19
1340	НД-ЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	-	63,837,390.00	(63,837,390.00)	-
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	-	63,837,390.00	(63,837,390.00)	-
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	419,315.08	(419,315.08)	-
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	2,984,245.29	(2,984,245.29)	-
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	-	-	-	-
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	-	-	-	-
62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	16.00	16.00	-	100.00
620001	Удирдах ажилтан	1.00	1.00	-	100.00

620002	Гүйцэтгэх ажилтан	11.00	11.00	-	100.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	4.00	4.00	-	100.00
63	СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО /жилийн дунджаар/	-	-	-	-
64	ЭМЧЛҮҮЛЭГСЭДИЙН ТОО	-	-	-	-

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Тус байгууллага нь Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйл “Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх байгууллагын чиг үүрэг” 16.1.Энэ хуулийн 15 дугаар зүйлд заасан байгууллагын гүйцэтгэх чиг үүргийг Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний тухай хуульд заасны дагуу зохион байгуулна.
Тайлант онд АР-Манал ЗГБХН нь “Өрхийн эрүүл мэндийн төвөөс үйлчлүүлэгчдэд үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний хүртээмж чанар аюулгүй байдлыг тасралтгүй сайжруулахад оршино ” гэсэн зорилготойгоор удирдах 1, гүйцэтгэх 10 үйлчлэх 2 нийт 13, ажилтантай ажилласан байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Ар манал ЗГБХН нь ЭМЯ-ны харьяа төсвийн байгууллага бөгөөд үйл ажиллагаагаа Монгол Улсад мөрдөгдөж байгаа хууль эрх зүйн хүрээнд явуулж байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрдөх хууль, тогтоомж, бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2022 оны төсвийн хууль -2021.11.12
- Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль -2022.04.29
- “Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай” ЗГ-ын 2022.05.25-ны 203 дугаар тогтоол
- “Үйлчилгээний албан тушаал эрхэлдэг төрийн албан хаагчийн цалингийн доод хэмжээг тогтоох тухай” ЗГ-ын 2022.03.09-ны 107 дугаар тогтоол
- “Эрүүл мэндийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан тушаалын цалингийн доод хэмжээг 1 дүгээр хавсралт
- Эрүүл мэндийн даатгалын үндэсний зөвлөлийн 2022 оны “Төлбөрийн хэмжээ, төлбөрийн арга, журам шинэчлэн батлах тухай” 01 дүгээр тогтоол
- Эрүүл мэндийн сайдын 2022 оны А/139 дүгээр “Журам батлах тухай” тушаал,
- “Багц, төлбөрийн хэмжээ, журам батлах тухай” 06 дугаар тогтоол,

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэхэд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Тайлант онд аймгийн Санхүүгийн хяналт, аудитын албанаас шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтэд хяналт хийгдээгүй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитороос шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Ар- Манал ЗГБХНөхөрлөлийн 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлсөн, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус Манал ЗГБХН нь ЭМЯ-аас 2010 онд боловсруулан эрүүл мэндийн салбаруудад мөрдөгдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг мөрдөн ажилладаг ба тус бодлогын баримт бичиг нь холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцүүлэн өөрчлөлтийг хийлгээгүй тул нийцэхгүй байна. Стандарт, хууль тогтоомжид нийцсэн нягтлан бодох бүртгэлийн баримт бичигтэй болох шаардлагатай.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Манал ЗГБХН-ийн 2022 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн бөгөөд тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх Оноос 2422.1 мянган төгрөгөөр буюу 1,08 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт *Мянган төгрөгөөр*

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	419.3	2,984,2	(2,564,9)
Авлага	35,547.9		35,547.9
Бараа материал	30,172.1	69,324.9	(39,152.9)
Үндсэн хөрөнгө	33,570.3	35,992.5	2,422.2
Нийт хөрөнгө	**99,709.6**	**108,301.6**	**8,592.0**
Өр төлбөр	12,927,5	-	12,927,5
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	**86,782.1**	**108,301.6**	**21,519.5**
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	**99,709.6**	**108,301.6**	**8,592.0**

Хүснэгтээс харахад, өмнөх оны үзүүлэлтээс нөлөө бүхий дараах өөрчлөлтүүд гарсан байна. Үүнд:

- Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 419.3 мянган төгрөг, 2,564.9 мянган төгрөгөөр өсөж, 2984,2 мянган төгрөгийн эцсийн үлдэгдэлтэй байна.
- Авлагын эхний үлдэгдэл 35,547.9 мянган төгрөг, урьд оны авлага 35,547.9 мянган төгрөгөөр буурсан байна.
- Бараа материалын үлдэгдэл өмнөх оноос 39,152.9 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Бараа материалын данс нь 30,172.1 мянган төгрөгийн эхний үлдэгдэлтэй ба тайлант онд төсвийн хөрөнгөөр худалдан авсан 83,181.3 мянган төгрөг, үнэ төлбөргүй хүлээн авсан 72,576.0 мянган төгрөг нийт 155,757.3 мянган төгрөгөөр нэмэгдэж, тайлант онд зарцуулсан 112,299.8 мянган төгрөг, нийт 116,604.5 мянган төгрөгөөр хасагдаж, эцсийн үлдэгдэл 69,324.9 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

- Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл өмнөх оноос 2,422.2 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Үндсэн хөрөнгө данс нь 33,570.3 мянган төгрөгийн эхний үлдэгдэлтэй ба тайлант онд үнэ төлбөргүй хүлээн авсан 6,485.0 мянган төгрөг, төсвийн тайлант хугацаанд байгуулсан элэгдэл 4,062.8 мянган төгрөг, 35,992.5 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

- Урьд онд өглөг 12,927.5 мянган төгрөгийн эхний үлдэгдэлтэй байна. Тайлант жилд төлөгдөж дууссан байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг , тусгай зориулалтын шилжүүлгийн санхүүжилтээс 243,273.9 мянган төгрөг, нийт зарлагыг 243,273.9 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн төслийн санал 281,288.0 мянган төгрөгийг өсгөж зардлыг 243,273.9 мянган төгрөгөөр хянаж баталжээ.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Ар манал ЗГБХН-ийг санхүүжүүлэхээр 234,006.3 мянган төгрөгийг улсын төсөв, Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжилт авч, 63,837.4 мянган төгрөгийн эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжилт авч 2,984,2 мянган төгрөгийн мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй, байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл төгрөгөөр

№	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
1.1	81603-Үндсэн мэргэжлийн тусламж үйлчилгээ	243,273.9	329,016.8	-85,742.9	1.35

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана” гэж заасны дагуу Архангай аймгийн Ар- Манал ЗГБХН-ийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч байгууллагаас, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн байгууллагын үйл ажиллагаа, бүртгэл тайлагналыг сайжруулах зөвлөмжийг тусгасан болно.

Аудитыг “Бизкон аудит” ХХК Архангай аймаг дахь салбарын аудитор Д.Должинсүрэн, Ц.Отгон-Оюун нар гүйцэтгэж, арга зүйгээр хангах, удирдан зохион байгуулж үе шатны хяналтыг салбарын захирал, аудитор Ч.Анхбаяр нар гүйцэтгэн, Архангай аймаг дахь Төрийн аудитын газраас арга зүйгээр хангах, үе шатны хяналтыг аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар, удирдан зохион байгуулж үе шатны хяналтыг Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа нар хэрэгжүүлсэн. Ар-Манал ЗГБХН-ийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төрийн аудитын газарт 2023 оны 01 дүгээр сарын 24-ны өдрийн 04 тоот албан бичгээр ирүүлсэн байна.

Аудитын дүгнэлт гаргах хугацаанд нягтлан бодогч нь эмнэлэгт хэвтсэн гэх шалтгаанаар тайлантай холбоотой нэмэлт материал, мэдээлэл , тодруулгыг шалгах боломжгүй болгосон, аудитын явцад санхүүгийн тайланд 181,644.8 мянган төгрөгийн алдаа[1] илэрснийг залруулга хийхэд хугацаа их зарцууллаа.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2022 оны батлагдсан төсвийг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг дунд гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшнийг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2022 оны батлагдсан төсөв 243,273.9 мянган төгрөгөөс 1 хувиар буюу 2,432.7 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 75 хувиар буюу 1,824.5 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг хянаж үзээд шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзлээ.

1

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Тайлант онд Монгол Улсын Их Хурлаас Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг 2022 оны 04 дүгээр сарын 29-нд баталж, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллах эрх бүхий байгууллага нь төрийн аудитын байгууллага байна гэж заасан. Үүний дагуу “Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтэд хяналт тавих бодлого, чиглэл”-ийг МУЕА-ын 2022 оны 07 дугаар сарын 19-ны өдрийн А/59 дүгээр тушаалаар, “Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтэд хяналт тавих, чиглэлийг хэрэгжүүлэх заавар”-ыг МУЕА-ын 2022 оны 11 дүгээр сарын 25-ны А/89 дүгээр тушаалаар баталж, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хянаж ажилласан болно.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант онд шилэн дансны цахим системд бүртгүүлэх арга хэмжээ аваагүй, шилэн дансанд мэдээлэл байршуулаагүй байна.Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1-т "Доор дурдсан байгууллага, түүний эд хөрөнгө захиран зарцуулах эрх бүхий албан тушаалтан энэ хуулийн үйлчлэлд хамаарна", 3.1.1-т "Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд", 5.1.Байгууллага нь шилэн дансны мэдээллийг өөрийн цахим хуудсаар хүргэх бөгөөд цахим хуудас нь дараах шаардлагыг хангасан байна" 5.1.1-т "Шилэн дансны бие даасан цэстэй байх" гэсэн заалтуудыг зөрчсөн байна.6.1-т "Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага, албан тушаалтан дараах мэдээллийг тогтмол мэдээлнэ" гэсэн заалтуудыг зөрчсөн байна.

<u>Шийдвэрлэсэн нь</u>:*Зөрчлийг арилгуулах, таслан зогсоох албан шаардлага хүргүүлэх*

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Завсрын аудитаар тус байгууллагын 2022 оны санхүүгийн тайлангийн аудитын урьдчилсан болон төлөвлөх шатны ажлыг 2022.10.13-2022.12.18-ны хооронд хийж гүйцэтгэсэн.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх жилд түүвэрт хамрагдсан байна.

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Бараа материал, үндсэн хөрөнгийн бүртгэл, биет тооллого хийх, эм эмнэлгийн хэрэгслийн бараа материалын худалдан авалтыг шалгах нь зүйтэй байна.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар 141,636.5 мянган төгрөгийн алдаа[2] илэрснийг 4,062.8 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн тайлант жилийн элэгдлийг байгуулж бүртгэсэн, 6,485.0 мянган төгрөгийн үнэ төлбөргүй хүлээн авсан бараа материал, 72,576.0 мянган төгрөгийн үнэ төлбөргүй хүлээн авсан үндсэн хөрөнгийг үр дүнгийн тайланд задалж бүртгүүлсэн, 58,512.7 мянган төгрөгийн үнэ төлбөргүй хүлээн авсан бараа материал эмийг 210501-ийн эмийн зардлаар тайлагнаж залруулалаа.

Нийт 46,164.0 мянган төгрөгийн зөрчил[3] илэрснээс 4,189.0 мянган төгрөгийн 1 төлбөрийн акт тогтоож, 41,975.0 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага, 1 зөвлөмж хүргүүллээ.

5.1 Төлбөрийн акт

5.1.1 Ажилчдад олгосон урамшуулал тэтгэмжээс хүн амын орлогын албан татварыг суутгаж татварыг төсөвт төвлөрүүлээгүй 4189.0 мянган төгрөгийн зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Татварын ерөнхий хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.1.1. "анхан шатны баримт бүрдүүлэх, нягтлан бодох бүртгэлийг тогтоосон журам, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартын дагуу төлбөрийн баримтад үндэслэн хөтөлж, татварын тайланг санхүү, аж ахуйн үйл ажиллагааны тайлан тэнцэлд үндэслэн үйлдэх", 29.1.2. "татвар ногдуулах, төлөхтэй холбогдсон тооцоо, мэдээ гаргаж, тогтоосон хугацаанд татварын албанд хүргүүлэх", 29.1.3. "суутгасан татварыг хуульд заасан хугацаанд харьяа татварын албанд үнэн зөв тайлагнах", Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.1.-д "ажил олгогчтой байгуулсан хөдөлмөрийн гэрээнд заасны дагуу авч байгаа үндсэн цалин, нэмэгдэл хөлс, нэмэгдэл, шагнал, урамшуулал, амралтын олговор, тэтгэвэр, тэтгэмж, тэдгээртэй адилтгах бусад орлого" гэсэн заалтуудыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төсөвт төвлөрүүлэх төлбөрийн акт тогтоолоо.

5.2 Албан шаардлага

5.2.1 Төсөв хөрөнгөөр худалдан авсан үндсэн хөрөнгийг аж ахуйн бараа материалын дансанд 41975.0 мянган төгрөгөөр бүртгэсэн зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1. "Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно.", УСНББОУС 17-д "Үндсэн хөрөнгийн зүйлийг дараах тохиолдолд хөрөнгө хэмээн хүлээн зөвшөөрнө.
• хөрөнгөнд холбогдох эдийн засгийн ирээдүйн өгөөж буюу үйлчилгээний чадавхыг тухайн байгууллага хүртэх магадлалтай ба
• хөрөнгийн өртөг эсвэл бодит үнэ цэнийг найдвартай үнэлэх боломжтой. гэсэн заалттай нийцээгүй байна" гэж заасныг зөрчсөн байна.
Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүллээ.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

5.3.1.Цалингийн тооцоолол, нягтлан бодох бүртгэлийн бичилттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Тооцоолсон цалин болон суутгалууд, гарт олгох цалингийн журналын бичилтийг цалингийн нэгдсэн системийн цалингийн тооцооны хүснэгтээс НДШ, ХХОАТ, ҮЭ, хамтын сан, урьдчилгаа болон бусад суутгал, гарт олгох дүн зэрэг гүйлгээнүүдийг тооцооны дансаар дамжуулахгүйгээр цалин, НДШ-ийн зардлын дансанд шууд бичилт хийсэн байна.

Энэ нь Сангийн сайдын 2006 оны 11 сарын 27-ны 388 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-ын 3.6, 3.7, 3.8, 3.9-д заасныг тус тус хэрэгжүүлээгүй байна.

2

3 Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

Өгсөн зөвлөмж: Сангийн сайдын 2006 оны 11 сарын 27-ны 388 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-ын 3.6, 3.7, 3.8, 3.9-д заасан заалтыг мөрдөж холбогдох арга хэмжээг авч ажиллах

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 06 дугаар сарын 10 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Ар-Манал ЗГБХН	3	141,636.5					3	141,636.5				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Ар Манал ЗГБХН	3	46,164.0	1	4,189.0	1	41,975.0	1	0			-	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Ар-Манал ЗГБХН							-	-

АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

АР-Мөнгөнчагнуур ЗГБХН-ийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: АРА-2023/138/-НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Архангай аймаг 2023 он	Дарга,Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа Утас:7033-3141 Цахим хаяг: Baigalmaat@audit.gov.mn Аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар Утас: 7033-2860 Цахим хаяг: Nerguibaatard@audit.gov.mn Аудитор Ч.Анхбаяр Утас: 8511-6555 Цахим хаяг: Ankha964@gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ 3
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ 5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан 5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан 6
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан 6
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан 9
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан 9
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан .... **Error! Bookmark not defined.**
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА 9
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа 11
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин 11
Ихтамир сумын ЕБС нь аймгийн, БШУЯ-ны харьяа төсвийн байгууллага бөгөөд үйл ажиллагаагаа Монгол Улсад мөрдөгдөж байгаа хууль эрх зүйн хүрээнд явуулж байна. 11
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал 11
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд 12
3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв 12
3.5.3 Нэмэлт төсөв .... **Error! Bookmark not defined.**
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН 14
4.1 Ерөнхий зүйл 14
4.2 Материаллаг байдал 14
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт 15
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал 15
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт 15
4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд .... **Error! Bookmark not defined.**
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт 15
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал 15
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ 17
5.1 Төлбөрийн акт 17
5.2 Албан шаардлага .... **Error! Bookmark not defined.**
5.3 Зөвлөмж 17
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ 18

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
БГАҮТХ	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж
ЭМЯ	Эрүүл мэндийн яам
ЭМТ	Эрүүл мэндийн төв
ЭМДС	Эрүүл мэндийн даатгалын сан
ЗГБХН	Зарим гишүүд нь бүрэн хариуцлагатай нөхөрлөл

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
65130 Цэцэрлэг, Архангай аймаг
Утас/Факс:976-70333141
И-мэйл: arkhangai@audit.gov.mn

2023.03.15 № 126
танай ______________-ны № ______________-т

АР МӨНГӨНЧАГНУУР ЗГБХН-ИЙН ДАРГА Б.ЖАВХЛАН ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу .Архангай аймгийн Ар мөнгөн чагнуур ЗГБХН-ийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол Архангай аймгийн Ар мөнгөн чагнуур ЗГБХН-ийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно. Үүнд:

1. Ажилчдад олгосон урамшуулал тэтгэмжээс 11,398.1 мянган төгрөгийн хүн амын орлогын албан татварыг суутгаж, төсөвт төвлөрүүлээгүй.
2. Төсвийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн 107,209.5 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг аж ахуйн бараа материалын дансанд бүртгэсэн

Дээрх зөрчлүүд нь Татварын ерөнхий хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, УСНББОУС 17-той нийцээгүй бидний тооцсон материаллагийн хэмжээнээс хэтэрсэн, аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Т.БАЙГАЛМАА

6517143980
АЮА0052 9001034

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

ÄÀÍ Ñ	¯ç¿¿ëýëò	¯ËÄÝÃÄÝË	Ã¯ÉÖÝÒÃÝË
1	ÝÐÃÝËÒÈÉÍ Õª Ðª Í ÃÈÉÍ Ä¯Í	185,881,216.06	201,760,333.76
31	Ì ª Í Ãª ÁÀ Ò¯¯Í ÒÝÉ ÀÄÈËÒÃÀÕ Õª Ðª Í Ãª	12,146,661.15	299,997.91
312	Áàí êèí ä áàéãàà áýëýí ì º í ãº	12,146,661.15	299,997.91
3121	Òº ãðº ã	12,146,661.15	299,997.91
31211	Òº ðèéí ñàí ãèéí õàðèëöàõ	12,146,661.15	299,997.91
33	ÀÂËÀÃÀ	57,538,600.00	-
33200	Òº ëáº ðòýé ¿éë÷èëãýýí èé àâëàãà	57,538,600.00	-
35	ÁÀÐÀÀ Ì ÀÒÅÐÈÀË	116,195,954.91	201,460,335.85
351	Ò¿¿õèé ýä ì àòåðèàë	25,640,295.60	55,602,305.85
35130	Ýì áî î õ ì àòåðèàë	25,640,295.60	55,602,305.85
354	Õàí ãàì æèéí ì àòåðèàë	90,555,659.31	145,858,030.00
35410	Áè÷èã õýðãèéí ì àòåðèàë	2,746,670.00	4,290,800.00
35420	Àæ àõóéí ì àòåðèàë	85,216,989.31	136,710,240.00
35430	Ñýëáýã õýðýãñýë	646,000.00	1,716,000.00
35470	Áóñàä õàí ãàì æèéí ì àòåðèàë	1,946,000.00	3,140,990.00
2	ÝÐÃÝËÒÈÉÍ ÁÓÑ Õª Ðª Í ÃÈÉÍ Ä¯Í	52,180,435.72	56,204,574.03
39	¯Í ÄÑÝÍ Õª Ðª Í Ãª	52,180,435.72	56,204,574.03
392	Áèåò õº ðº í ãº	32,658,900.16	36,744,574.03
39201	Áàðèëãà, áàéãóóëàì æ	31,292,174.95	31,292,174.95
39202	Õóðèì òëàãäñàí ýëýãäýë	(13,883,391.40)	(13,926,852.75)
39203	Àâòî òýýâðèéí õýðýãñýë	1,000,000.00	1,000,000.00
39204	Õóðèì òëàãäñàí ýëýãäýë	(1,000,000.00)	(1,000,000.00)
39205	Ì àø èí , òî í î ãòº õº º ðº ì æ	27,926,106.12	34,635,262.24
39206	Õóðèì òëàãäñàí ýëýãäýë	(19,241,656.06)	(20,027,876.02)
39207	Òàâèëãà, àæ àõóéí ýä õî ãø èë	8,921,996.08	8,921,996.08
39208	Õóðèì òëàãäñàí ýëýãäýë	(7,600,528.79)	(8,878,922.53)
39214	Áóñàä ¿í äñýí õº ðº í ãº	5,244,199.26	5,244,199.26
39215	Õóðèì òëàãäñàí ýëýãäýë	-	(515,407.20)
393	Áèåò áóñ õº ðº í ãº	19,521,535.56	19,460,000.00
39301	Ï ðî ãðàì õàí ãàì æ	636,389.00	636,389.00
39302	Õàñàãäàóóëãà	(574,853.44)	(636,389.00)
39303	Áóñàä áèåò áóñ õº ðº í ãº	19,460,000.00	19,460,000.00
3	Í ÈÉÒ Õª Ðª Í ÃÈÉÍ Ä¯Í	238,061,651.78	257,964,907.79
4	Í ÈÉÒ ª Ð Òª ËÁª ÐÈÉÍ Ä¯Í	-	(0.00)
41	ÁÎ ÃÈÍ Î ÕÓÃÀÖÀÀÒ ª Ð Òª ËÁª Ð	-	(0.00)
413	ª ãëº ã	-	(0.00)
41310	Àæèëëàã÷èäòàé õî ëáî ãäñî í º ãëº ã	-	(0.00)
5	ÖÝÂÝÐ Õª Ðª Í Ãª /ª Ì ×ÈÉÍ Ä¯Í	238,061,651.78	257,964,907.79
51	Çàñãèéí ãàçðûí õóâü î ðî ëöî î	238,061,651.78	257,964,907.79
511	Çàñãèéí ãàçðûí î ðóóëñàí êàï èòàë /ÇÃÑàí / î ðî í í óòãèéí ñàí	54,993,149.59	54,993,149.59
51101	ª ì ÷: -Òº ðèéí º ì ÷	54,993,149.59	54,993,149.59
512	Õóðèì òëàãäñàí ¿ð ä¿í	178,334,020.24	198,237,276.25
51210	ª ì í º õ ¿åèéí ¿ð ä¿í	178,334,020.24	178,334,020.24
51220	Òàéëàí ò ¿åèéí ¿ð ä¿í	-	19,903,256.01
51300	Õº ðº í ãèéí äàõèí ¿í ýëãýýí èé çº ð¿¿	4,734,481.95	4,734,481.95
6	ª Ð Òª ËÁª Ð, ÖÝÂÝÐ Õª Ðª Í Ãª /ª Ì ×ÈÉÍ Ä¯Í	238,061,651.78	257,964,907.79

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	879,867,314.89	583,131,515.92
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	390,514,544.89	90,084,045.92
120	Нийтлэг татварын бус орлого	390,514,544.89	90,084,045.92
120004	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	390,514,544.89	-
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	390,514,544.89	-
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан -Үндсэн хөрөнгө	-	6,709,156.12
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан -Бараа материал	-	83,374,889.80
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	279,352,770.00	116,124,030.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	210,000,000.00	376,923,440.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	79,936,600.00	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчаас төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захи	22,400,000.00	-
131107	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	57,536,600.00	-
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс	199,416,170.00	116,124,030.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас	199,416,170.00	116,124,030.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН (II)	370,427,948.85	563,228,259.91
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	370,427,948.85	563,228,259.91
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	301,128,248.85	451,945,199.91
2101	Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	190,777,556.44	225,968,190.00
210101	Цалин	190,777,556.44	225,968,190.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	16,773,329.58	55,468,770.66
210201	Тэтгэврийн даатгалын шимтгэл	13,299,352.83	55,468,770.66
210202	Тэтгэмжийн даатгалын шимтгэл	3,473,976.75	-
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	17,793,889.60	7,448,132.98
210301	Гэрэл цахилгааны зардал	880,889.60	1,138,132.98
210302	Түлш, халаалтын зардал	16,883,000.00	6,310,000.00
210303	Цэвэр, бохир усны зардал	30,000.00	-
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	24,973,176.85	29,702,028.91
210401	Бичиг хэргийн материал	7,304,840.00	12,811,190.00
210402	Тээвэр, шатахууны зардал	1,970,940.00	2,075,000.00
210403	Шуудан холбоо интернетийн төлбөр	1,767,266.85	1,989,059.60
210405	Хог хаягдал устгах, цэвэрлэх	48,000.00	330,000.00
210406	Бага үнэ түргэн элэгдэл зүйлс	1,488,610.00	2,196,660.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	12,393,520.00	10,300,119.31

2105	Нормативт зардал	46,887,408.00	121,293,471.55
210501	Эм	46,887,408.00	121,293,471.55
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	-	950,000.00
210604	Урсгал засвар	-	950,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	114,800.00	2,201,200.00
210702	Дотоод томилолтын зардал	114,800.00	2,201,200.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамж	3,808,088.38	6,228,388.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	3,808,088.38	6,076,720.00
210803	Даатгалын үйлчилгээний төлбөр	-	49,500.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	-	80,168.00
210805	Тээврийн хэрэсглийн оношилгоо	-	22,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	2,685,017.81
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	-	2,685,017.81
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	69,299,700.00	111,283,060.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	69,299,700.00	111,283,060.00
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	-	317,460.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	-	2,835,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж шагнал урамшуулал	69,299,700.00	108,130,600.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III=I-II)	509,439,366.04	19,903,256.01
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	371,294,400.75	-
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	371,294,400.75	-
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (VI=IV-V)	(371,294,400.75)	-
5	НИЙТ ҮР ДҮН (VII=III+VI)	138,144,965.29	19,903,256.01

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

ДАНС	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	431,816,170.00	550,586,070.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	431,816,170.00	550,586,070.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	210,000,000.00	376,923,440.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	22,400,000.00	57,538,600.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчаас төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захи	22,400,000.00	-
131107	Урьд оны үлдэгдэлээс санхүүжих - Нэмэлт	-	57,538,600.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	199,416,170.00	116,124,030.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	199,416,170.00	116,124,030.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (II)	419,669,508.85	562,432,733.24
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	419,669,508.85	562,432,733.24

210	БАРАА АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	350,369,808.85	453,504,673.24
2101	Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	188,134,776.58	224,703,111.00
210101	Үндсэн цалин	188,134,776.58	224,703,111.00
2102	Ажил олгочоос нийгтийн даатгалд төлөх шимтгэл	19,416,109.44	56,733,849.66
210201	Тэтгэврийн даатгалын шимтгэл	13,178,587.10	56,733,849.66
210202	Тэтгэмжийн даатгалын шимтгэл	6,237,522.34	-
2103	Байр ашиглалтай холбоотой тогтмол зардал	17,793,889.60	8,078,132.98
210301	Гэрэл цахилгааны зардал	880,889.60	1,138,132.98
210302	Түлш, халаалтын зардал	16,883,000.00	6,910,000.00
210303	Цэвэр, бохир усны зардал	30,000.00	30,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	72,445,186.85	79,111,399.60
210401	Бичиг хэрэг	10,186,200.00	13,568,690.00
210402	Тээвэр, шатахуун	1,970,940.00	2,995,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,767,266.85	1,989,059.60
210404	Ном, хэвлэл	-	68,200.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	48,000.00	330,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,280,330.00	7,658,350.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	56,192,450.00	52,502,100.00
2105	Нормативт зардал	48,336,958.00	68,299,592.00
210501	Эм бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	46,875,958.00	67,280,592.00
210502	Хоол, хүнс	-	194,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,461,000.00	825,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	320,000.00	2,225,000.00
210601	Багаж техник хэрэгсэл	320,000.00	-
210604	Урсгал засвар	-	2,225,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	114,800.00	2,201,200.00
210702	Дотоод албан томилолт	114,800.00	2,201,200.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	3,808,088.38	12,152,388.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамж	3,808,088.38	7,400,720.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	-	49,500.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	-	80,168.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	-	22,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	-	4,600,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	69,299,700.00	108,928,060.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	69,299,700.00	108,928,060.00

213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр тэтгэмж	-	317,460.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж шагнал урамшуулал	69,299,700.00	108,610,600.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	12,146,661.15	(11,846,663.24)
	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-	-
	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-	-
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	12,146,661.15	(11,846,663.24)
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	12,146,661.15
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	12,146,661.15	299,997.91

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

КОД	ҮЗҮҮЛЭЛТ	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
D01	2021 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	54993149.59	4734481.95	178334020.2	238061651.8
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	0	0	0	0
D08	Тайлант үеийн үр дүн /Цэвэр ашиг алдагдал/	0	0	19903256.01	19903256.01
D09	2022 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	54993149.59	4734481.95	198237276.3	257964907.8

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

ДАНС	ҮЗҮҮЛЭЛТ	ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	ГҮЙЦЭТГЭЛ	Дүн	Хувь
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	12,146,661.15	(12,146,661.15)	-
2	I. НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	-	562,432,733.24	(562,432,733.24)	-
21	УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН	-	562,432,733.24	(562,432,733.24)	-
210	Бараа, үйлчилгээний зардал	-	453,504,673.24	(453,504,673.24)	-
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	-	224,703,111.00	(224,703,111.00)	-
210101	Үндсэн цалин	-	224,703,111.00	(224,703,111.00)	-
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	-	56,733,849.66	(56,733,849.66)	-
210201	Тэтгэврийн даатгал	-	56,733,849.66	(56,733,849.66)	-
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	-	8,078,132.98	(8,078,132.98)	-
210301	Гэрэл цахилгаан	-	1,138,132.98	(1,138,132.98)	-
210302	Түлш, халаалт	-	6,910,000.00	(6,910,000.00)	-
210303	Цэвэр, бохир ус	-	30,000.00	(30,000.00)	-
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	-	79,111,399.60	(79,111,399.60)	-
210401	Бичиг хэрэг	-	13,568,690.00	(13,568,690.00)	-
210402	Тээвэр (шатахуун)	-	2,995,000.00	(2,995,000.00)	-

210403	Шуудан холбоо, интернэтийн төлбөр	-	1,989,059.60	(1,989,059.60)	-
210404	Ном, хэвлэл	-	68,200.00	(68,200.00)	-
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	-	330,000.00	(330,000.00)	-
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, аж ахуйн эд зүйлс	-	7,658,350.00	(7,658,350.00)	-
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	-	52,502,100.00	(52,502,100.00)	-
2105	Нормативт зардал	-	68,299,592.00	(68,299,592.00)	-
210501	Эм бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	-	67,280,592.00	(67,280,592.00)	-
210502	Хоол, хүнс	-	194,000.00	(194,000.00)	-
210503	Нормын хувцас зөөлөн эдлэл	-	825,000.00	(825,000.00)	-
2106	Эд хогшил худалдан авах	-	2,225,000.00	(2,225,000.00)	-
210604	Урсгал засвар	-	2,225,000.00	(2,225,000.00)	-
2107	Томилолт, зочны зардал	-	2,201,200.00	(2,201,200.00)	-
210702	Дотоод албан томилолт	-	2,201,200.00	(2,201,200.00)	-
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр	-	12,152,388.00	(12,152,388.00)	-
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	-	7,400,720.00	(7,400,720.00)	-
210803	Даатгалын үйлчилгээ	-	49,500.00	(49,500.00)	-
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	-	80,168.00	(80,168.00)	-
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	-	22,000.00	(22,000.00)	-
210806	Мэдээллийн технологийн зардал	-	4,600,000.00	(4,600,000.00)	-
	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	-	108,928,060.00	(108,928,060.00)	-
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	108,928,060.00	(108,928,060.00)	-
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	-	317,460.00	(317,460.00)	-
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	-	3,756,700.00	(3,756,700.00)	-
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж урамшуулал	-	104,853,900.00	(104,853,900.00)	-
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	391,851,000.00	493,047,470.00	(101,196,470.00)	125.83
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	391,851,000.00	376,923,440.00	14,927,560.00	96.19
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	391,851,000.00	376,923,440.00	14,927,560.00	96.19
1340	НД-ЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	-	116,124,030.00	(116,124,030.00)	-
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	-	116,124,030.00	(116,124,030.00)	-
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	12,146,661.15	(12,146,661.15)	-
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	299,997.91	(299,997.91)	-
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	-	-	-	-
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	-	-	-	-
62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	16.00	16.00	-	100.00
620001	Удирдах ажилтан	1.00	1.00	-	100.00

620002	Гүйцэтгэх ажилтан	11.00	11.00	-	100.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	4.00	4.00	-	100.00
63	СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО /жилийн дунджаар/	-		-	-
64	ЭМЧЛҮҮЛЭГСЭДИЙН ТОО	-	-	-	-

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Тус байгууллага нь Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйл “Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх байгууллагын чиг үүрэг” 16.1.Энэ хуулийн 15 дугаар зүйлд заасан байгууллагын гүйцэтгэх чиг үүргийг Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний тухай хуульд заасны дагуу зохион байгуулна.
Тайлант онд Ар мөнгөнчагнуур ЗГБХНөхөрлөл нь “Үйлчлэх хүрээний хүн амд нийгмийн эрүүл мэндийн болон эмнэлгийн анхан шатны тусламж үйлчилгээг жигд хүртээмжтэй чанартай ээлтэй зохистой хүргэж, тэдний эрүүл мэндийн байдлыг сайжруулж наслалтыг уртасгах ” гэсэн зорилготойгоор удирдах 1, гүйцэтгэх 11, үйлчлэх 4 нийт 16, ажилтантай ажилласан байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Ар Мөнгөнчагнуур нь ЭМЯ-ны харьяа төсвийн байгууллага бөгөөд үйл ажиллагаагаа Монгол Улсад мөрдөгдөж байгаа хууль эрх зүйн хүрээнд явуулж байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрдөх хууль, тогтоомж, бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Эрүүл мэндийн даатгалын сангийн 2022 оны төсвийн хууль -2021.11.12
- Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль -2022.04.29
- “Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай” ЗГ-ын 2022.05.25-ны 203 дугаар тогтоол
- “Үйлчилгээний албан тушаал эрхэлдэг төрийн албан хаагчийн цалингийн доод хэмжээг тогтоох тухай” ЗГ-ын 2022.03.09-ны 107 дугаар тогтоол
- “Эрүүл мэндийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан тушаалын цалингийн доод хэмжээг 1 дүгээр хавсралт
- Эрүүл мэндийн даатгалын үндэсний зөвлөлийн 2022 оны “Төлбөрийн хэмжээ, төлбөрийн арга, журам шинэчлэн батлах тухай” 01 дүгээр тогтоол
- Эрүүл мэндийн сайдын 2022 оны А/139 дүгээр “Журам батлах тухай” тушаал,
- “Багц, төлбөрийн хэмжээ, журам батлах тухай” 06 дугаар тогтоол,

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэхэд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Тайлант онд аймгийн Санхүүгийн хяналт, аудитын албанаас шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтэд хяналт хийгдээгүй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитороос шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Ар мөнгөнчагнуур ЗГБХНөхөрлөлийн 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлсөн байна.

Тус Мөнгөнчагнуур ЗГБХН нь ЭМЯ-аас 2010 онд боловсруулан эрүүл мэндийн салбаруудад мөрдөгдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг мөрдөн ажилладаг ба бодлогын баримт бичиг нь холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцүүлэн өөрчлөлтийг хийлгээгүй байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Тус Ар Мөнгөнчагнуур ЗГБХН нь 2022 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-ын дагуу бэлтгэсэн бөгөөд тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх Оноос 19,903.3 мянган төгрөгөөр буюу 1,08 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт *Мянган төгрөгөөр*

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	12146.6	299,9	11,846,6
Авлага	57,538.6		57,538.6
Бараа материал	116,195.9	201,460.3	85,264.4
Үндсэн хөрөнгө	52,180.4	56,204.6	4,024.2
Нийт хөрөнгө	**238,061.6**	**257,964.9**	**-19,903.0**
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	**54,993.1**	**54,993.1**	**0**
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	**238,061.6**	**257,964.9**	**19,903.3**

Хүснэгтээс харахад, өмнөх оны үзүүлэлтээс нөлөө бүхий дараах өөрчлөлтүүд гарсан байна. Үүнд:

- Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 12,146.6 мянган төгрөг, 11,846,7мянган төгрөгөөр буурч, 299,9 мянган төгрөгийн эцсийн үлдэгдэлтэй байна.
- Авлагын эхний үлдэгдэл 57,538.6 мянган төгрөг, урьд оны авлага 57,538.6 мянган төгрөгөөр буурсан байна.
- Бараа материалын үлдэгдэл өмнөх оноос 85,264.4 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Бараа материалын данс нь 116,195,9 мянган төгрөгийн эхний үлдэгдэлтэй ба тайлант онд төсвийн хөрөнгөөр худалдан авсан 155,140.3 мянган төгрөг, үнэ төлбөргүй хүлээн авсан 83,374.8 мянган төгрөг нийт 238,515.8 мянган төгрөгөөр нэмэгдэж, тайлант онд зарцуулсан 153,251.4 мянган төгрөг, нийт 153,251,4 мянган төгрөгөөр хасагдаж, эцсийн үлдэгдэл 201,460.3 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

- Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл өмнөх оноос 4,024.2 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Үндсэн хөрөнгө данс нь 52,180.4 мянган төгрөгийн эхний үлдэгдэлтэй ба тайлант онд үнэ төлбөргүй хүлээн авсан 6,709.1 мянган төгрөг, төсвийн тайлант хугацаанд байгуулсан элэгдэл 2685.0 мянган төгрөг, 56,204.6 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна. Ар мөнгөн чагнуур ЗБГХН нь 2022 онд 6,709.1 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгө, 83,374.9 мянган төгрөгийн эм, эмнэлгийн хэрэгслийг үнэ төлбөргүй хандиваар хүлээн авч тайлагнасан байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг, тусгай зориулалтын шилжүүлгийн санхүүжилтээс 419,216.0 мянган төгрөг, нийт зарлагыг 419,216.0 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн төслийн санал 419,216.0 мянган төгрөгийг бууруулаж зардлыг 391,851. мянган төгрөгөөр хянаж баталжээ.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх хөтөлбөрийн арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 493,047.4 Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжилт авч 300.0 мянган төгрөгийн мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл төгрөгөөр

№	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
1.1	81603-Үндсэн мэргэжлийн тусламж үйлчилгээ	391,851.0	562,432.7	-170,581.7	

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана” гэж заасны дагуу Архангай аймгийн Ар Мөнгөнчагнуур ЗГБХН-ний 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч байгууллагаас, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн байгууллагын үйл ажиллагаа, бүртгэл тайлагналыг сайжруулах зөвлөмжийг тусгасан болно.

Аудитыг “Бизкон аудит” ХХК Архангай аймаг дахь салбарын аудитор Д.Должинсүрэн, Ц.Отгон-Оюун нар гүйцэтгэж, арга зүйгээр хангах, удирдан зохион байгуулж үе шатны хяналтыг салбарын захирал, аудитор Ч.Анхбаяр нар гүйцэтгэн, Архангай аймаг дахь Төрийн аудитын газраас арга зүйгээр хангах, үе шатны хяналтыг аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар, удирдан зохион байгуулж үе шатны хяналтыг Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа нар хэрэгжүүлсэн. Ар- Мөнгөнчагнуур ЗГБХН-ний 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төрийн аудитын газарт 2023 оны 01 дүгээр сарын 24-ны өдрийн 04 тоот албан бичгээр ирүүлсэн байна.

Аудитын дүгнэлт гаргах хугацаанд нягтлан бодогч нь эмнэлэгт хэвтсэн гэх шалтгаанаар тайлантай холбоотой нэмэлт материал, мэдээлэл , тодруулгыг шалгах боломжгүй болгосон, аудитын явцад санхүүгийн тайланд 181,644.8 мянган төгрөгийн алдаа[1] илэрснийг залруулга хийхэд хугацаа их зарцууллаа.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2022 оны батлагдсан төсвийг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг дунд гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшнийг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2022 оны батлагдсан төсөв 391,851.0 мянган төгрөгөөс 1 хувиар буюу 3,918.5 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 75 хувиар буюу 2,938.8 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг хянаж үзээд шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзлээ.

[1]

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Тайлант онд Монгол Улсын Их Хурлаас Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг 2022 оны 04 дүгээр сарын 29-нд баталж, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллах эрх бүхий байгууллага нь төрийн аудитын байгууллага байна гэж заасан. Үүний дагуу “Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтэд хяналт тавих бодлого, чиглэл”-ийг МУЕА-ын 2022 оны 07 дугаар сарын 19-ны өдрийн А/59 дүгээр тушаалаар, “Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтэд хяналт тавих, чиглэлийг хэрэгжүүлэх заавар”-ыг МУЕА-ын 2022 оны 11 дүгээр сарын 25-ны А/89 дүгээр тушаалаар баталж, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хянаж ажилласан болно.

Үүнтэй холбоотойгоор тус байгууллага нь бүтэц орон тоог нэмэгдүүлэхгүй байх, үр дүнгийн урамшууллыг жилд нэг удаа олгох, зарцуулагдаагүй хөрөнгийн зардлыг хэмнэх арга хэмжээг авч ажилласан байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант онд шилэн дансны цахим системд бүртгүүлэх арга хэмжээ аваагүй, шилэн дансанд мэдээлэл байршуулаагүй байна.Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1-т "Доор дурдсан байгууллага, түүний эд хөрөнгө захиран зарцуулах эрх бүхий албан тушаалтан энэ хуулийн үйлчлэлд хамаарна", 3.1.1-т "Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд", 5.1.Байгууллага нь шилэн дансны мэдээллийг өөрийн цахим хуудсаар хүргэх бөгөөд цахим хуудас нь дараах шаардлагыг хангасан байна" 5.1.1-т "Шилэн дансны бие даасан цэстэй байх" гэсэн заалтуудыг зөрчсөн байна.6.1-т "Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага, албан тушаалтан дараах мэдээллийг тогтмол мэдээлнэ" гэсэн заалтуудыг зөрчсөн байна.

<u>Шийдвэрлэсэн нь</u>:Зөрчлийг арилгуулах, таслан зогсоох албан шаардлага хүргүүлэх

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Завсрын аудитаар тус байгууллагын 2022 оны санхүүгийн тайлангийн аудитын урьдчилсан болон төлөвлөх шатны ажлыг 2022.10.13-2022.12.18-ны хооронд хийж гүйцэтгэсэн.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх жилд түүвэрт хамрагдсан байна.

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Бараа материал, үндсэн хөрөнгийн бүртгэл, биет тооллого хийх, эм эмнэлгийн хэрэгслийн бараа материалын худалдан авалтыг шалгах нь зүйтэй байна.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар 153,324.8 мянган төгрөгийн алдаа[2] илэрснийг 869.5 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн тайлант жилийн элэгдлийг нэмж байгуулж бүртгэсэн, 6,709.2 мянган төгрөгийн үнэ төлбөргүй хүлээн авсан бараа материал, 83,374.9 мянган төгрөгийн үнэ төлбөргүй хүлээн авсан үндсэн хөрөнгийг үр дүнгийн тайланд задалж бүртгүүлсэн, 62,371.2 мянган төгрөгийн үнэ төлбөргүй хүлээн авсан бараа материал эмийг 210501-ийн эмийн зардлаар тайлагнаж залрууллаа.

Нийт 118,607.5 мянган төгрөгийн зөрчил[3] илэрснээс 11,398.1 мянган төгрөгийн 1 төлбөрийн акт тогтоож, 107,209.4 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага, 1 зөвлөмж хүргүүллээ.

5.1 Төлбөрийн акт

5.1.1 Ажилчдад олгосон урамшуулал тэтгэмжээс ХХОАТ суутгаж татварыг төвлөрүүлээгүй 11,398.1 мянган төгрөгийн зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Татварын ерөнхий хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.1.1. "анхан шатны баримт бүрдүүлэх, нягтлан бодох бүртгэлийг тогтоосон журам, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартын дагуу төлбөрийн баримтад үндэслэн хөтөлж, татварын тайланг санхүү, аж ахуйн үйл ажиллагааны тайлан тэнцэлд үндэслэн үйлдэх", 29.1.2. "татвар ногдуулах, төлөхтэй холбогдсон тооцоо, мэдээ гаргаж, тогтоосон хугацаанд татварын албанд хүргүүлэх", 29.1.3. "суутгасан татварыг хуульд заасан хугацаанд харьяа татварын албанд үнэн зөв тайлагнах", Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.1.-д "ажил олгогчтой байгуулсан хөдөлмөрийн гэрээнд заасны дагуу авч байгаа үндсэн цалин, нэмэгдэл хөлс, нэмэгдэл, шагнал, урамшуулал, амралтын олговор, тэтгэвэр, тэтгэмж, тэдгээртэй адилтгах бусад орлого" гэсэн заалтуудыг зөрчсөн байна.

<u>Шийдвэрлэсэн нь</u>: Төсөвт төвлөрүүлэх төлбөрийн акт тогтоолоо.

5.2 Албан шаардлага

5.2.1 Төсөв хөрөнгөөр худалдан авсан үндсэн хөрөнгийг аж ахуйн бараа материалын дансанд 107,209.4 мянган төгрөгөөр бүртгэсэн зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1. "Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно.", УСНББОУС 17-д "Үндсэн хөрөнгийн зүйлийг дараах тохиолдолд хөрөнгө хэмээн хүлээн зөвшөөрнө.
• хөрөнгөнд холбогдох эдийн засгийн ирээдүйн өгөөж буюу үйлчилгээний чадавхыг тухайн байгууллага хүртэх магадлалтай ба
• хөрөнгийн өртөг эсвэл бодит үнэ цэнийг найдвартай үнэлэх боломжтой. гэсэн заалттай нийцээгүй байна" гэж заасныг зөрчсөн байна.
<u>Шийдвэрлэсэн нь</u>: Зөрчлийг давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүллээ.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

5.3.1.Цалингийн тооцоолол, нягтлан бодох бүртгэлийн бичилттэй холбоотой асуудал

<u>Илрүүлэлт</u>: Тооцоолсон цалин болон суутгалууд, гарт олгох цалингийн журналын бичилтийг цалингийн нэгдсэн системийн цалингийн тооцооны хүснэгтээс НДШ, ХХОАТ, ҮЭ, хамтын сан, урьдчилгаа болон бусад суутгал, гарт олгох дүн зэрэг гүйлгээнүүдийг тооцооны дансаар дамжуулахгүйгээр цалин, НДШ-ийн зардлын дансанд шууд бичилт хийсэн байна.

Энэ нь Сангийн сайдын 2006 оны 11 сарын 27-ны 388 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-ын 3.6, 3.7, 3.8, 3.9-д заасныг тус тус хэрэгжүүлээгүй байна.

---

[2]

[3] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

Өгсөн зөвлөмж: Сангийн сайдын 2006 оны 11 сарын 27-ны 388 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-ын 3.6, 3.7, 3.8, 3.9-д заасан заалтыг мөрдөж холбогдох арга хэмжээг авч ажиллах

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 06 дугаар сарын 10 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Ар-Мөнгөнчагнуур ЗГБХН	3	153,324.8					3	153,324.8				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Мөнгөнчагнуур ЗГБХН	3	118,607.5	1	11,398.1	1	107,209.4	1	0			-	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Ар-Мөнгөнчагнуур ЗГБХН							-	-